

בית משפט השלום בקריות

04 אוקטובר 2011

ת"פ 14037-03-09 מדינת ישראל נ'
ניסים

בפני כב' השופטת טל תדמור-זמיר

המאשימה מדינת ישראל

נגד

הנאשם יצחק ניסים

נוכחים: 4

ב"כ המאשימה – עו"ד שרון גושן-שמואלי

הנאשם – נוכח

ב"כ הנאשם – עו"ד יוסי טורס, סניגוריה ציבורית

מיני-רציו:

* חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) הקנה לשוטר סמכות לפנות לאדם ולעכבו על מנת לברר זהותו ומענו, ברם התנה אותה סמכות בקיומו של חשד כי בוצעה עבירה. במקרה הנדון, המאשימה לא הוכיחה קיומו של חשד כזה. כמו כן השוטרים לא הודיעו לנאשם מדוע הוא מתבקש להציג תעודת זהות. גם סעיף 2 לחוק החזקת תעודת זהות והצגתה אינו מעניק לשוטר סמכות לפנות לכל אדם ע"פ רצונו, בהעדר כל עילה, על מנת לברר את זהותו.

* דיון פלילי – עיכוב – חוקיות העיכוב

* דיון פלילי – עיכוב – סמכויות השוטר

* משטרה – סמכויות שוטר – דרישה להצגת תעודת זהות

* משפט מינהלי – חוקיות המינהל – פגיעה בזכויות הפרט

עניינו של תיק זה מפגש אקראי בין אזרח לשוטרים, מפגש שהוביל להאשמת הנאשם בעבירות של תקיפת שוטר, איומים והפרעה לשוטר. ע"פ עובדות כתב האישום, ביקש השוטר חמדאן מהנאשם כי יזדהה בפניו בעקבות חשד לביצוע עבירה פלילית. עם השוטר היו שתי שוטרות נוספות: יסמין ומיכל. הנאשם סירב להזדהות ותחת זאת איים על השוטר באומרו: "יאללה סע מפה לפני שאני נותן לך בוקס לפני". בהמשך דחף הנאשם את השוטר ואיים על יסמין באומרו: "את בחורה. כאפה אחת ואני מפרק אותך, מי את בכלל, סעי סעי מכאן". כן איים הנאשם על מיכל באומרו: "עד עכשיו שתקת. התחלת לדבר... את חדשה, את רוצה להראות להם שאת פלפלית... את עוד תצטערי על זה". הנאשם כפר בעובדות וטען כי השוטרים נהגו כלפיו שלא כדין עת ביקשו ממנו להזדהות ללא עילה ואף הפגינו חוסר רגישות למצבו, שכן נאמר להם במהלך האירוע כי הנו פגוע ראש, אולם השוטרים התעלמו מכך.

בימ"ש השלום הורה על זיכוי הנאשם מכל העבירות אשר יוחסו לו:

חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) הקנה לשוטר סמכות לפנות לאדם ולעכבו ולו לזמן קצר על מנת לברר זהותו ומענו, ובכלל זה לדרוש ממנו כי יציג בפניו תעודת זהות, ברם התנה אותה סמכות בקיומו של חשד כי בוצעה עבירה. ויודגש: שוטר אשר פונה לאדם ומבקש ממנו להזדהות ע"י הצגת תעודת זהות, מגביל את חירותו לנוע באופן חופשי, ולו לזמן קצר ומשכך יש לראות במעשה "עיכוב". במקרה הנדון, המאשימה לא הוכיחה קיומו של חשד לביצוע עבירה פלילית שבעטיו באה פניית השוטרים לנאשם ולגיסו. בנסיבות אלה, לא היו רשאים השוטרים לעכבם ולברר את זהותם. יתרה מכך, החוק קובע כי על מבצע עיכוב להודיע למעוכב כי הוא מעוכב ולהבהיר לו את סיבת העיכוב בהקדם האפשרי. מדובר בתנאי לחוקיות העיכוב. לא קוימה חובה מן החובות האמורות, קמה למעוכב "זכות ההתנגדות". במקרה הנדון, השוטרים לא הודיעו לנאשם או לגיסו מדוע מתבקשים הם להציג תעודת זהות, ולמעשה סיבה זו לוטה בערפל עד היום. גם בכך יש משום פגם המשמיט הבסיס תחת חוקיות העיכוב.

האם בנסיבות העניין קמה לשוטרים סמכות לדרוש מהנאשם להציג תעודת זהות, גם ללא חשד לביצוע עבירה, וזאת מכוח הוראות סעיף 2 לחוק החזקת תעודת זהות והצגתה? בעניין זה נראה, כי עיכוב אדם לברור זהותו, ללא כל עילה שבדין, פוגע בזכויותיו החוקיות לחירות ולפרטיות, שכן בעצם הצגת תעודת זהות בפני שוטר יש כדי להגביל את חופש התנועה ולחשוף מידע אישי על אדם. רוצה לומר: כיום אין להתייחס בקלות ראש לדרישה להציג תעודת זהות ובהיותה פוגעת ולו פגיעה קלה בזכויות יסוד, הרי שיש להקפיד הקפדה יתירה על בחינת הנסיבות שהובילו לאותה דרישה, כמו גם על בחינת קיומה של סמכות לבוא באותה דרישה.

סעיף 2 אמנם מטיל על האזרח חובה לשאת תעודת זהות ולהציגה בפני קצין משטרה בכיר, ראש רשות מקומית, שוטר או חייל במילוי תפקידם, כשידרשו זאת ממנו, ברם הוא אינו מתייחס לסמכות של הרשות ובודאי שאינו מעניק לשוטר סמכות לפנות לכל אדם ע"פ רצונו, בהעדר כל עילה, על מנת לברר את זהותו. ראשית, רשות מנהלית רשאית לפעול רק בדל"ת אמות הסמכות שהוקנתה לה בחוק. כאשר הפעולה המנהלית עלולה להביא לפגיעה בזכויות הפרט, על ההסמכה להיות ברורה, מפורטת ומפורשת בחקיקה ראשית. לעומת זאת, האדם הפרטי רשאי לעשות ככל שעולה על דעתו אלא אם הוגבל לעשות כן בחוק. שנית, פרשנות רחבה וגורפת של חוק הצגת תעודת זהות תרוקן מתוכן את הוראות הנוגעות לעיכוב בחוק המעצרים, שבאו להסדיר ולהגביל את סמכות המשטרה לעכב אדם ברחוב כדי לברר את זהותו ומענו, ואת יתר סעיפי החוק המקנים לשוטר סמכות לברר זהות אדם. חזקה על המחוקק כי לא השחית מילותיו לריק ולא קבע תנאים לבדיקת זהות אדם אם ממילא סבר כי ס' 2 הנ"ל מקנה לשוטר סמכות לעשות כן ללא תנאי.

אם לחזור לענייננו, מחומר הראיות עולה כי פניית השוטר לנאשם ולגיסו באה אך ורק לשם הגשמת רצונו לדעת מי "מסתובב בגזרה שלו". לו היה השוטר מצביע על חשד כלשהו שנוכחותם של השניים עוררה, אצלו הרי שניתן היה לקבוע כי פנייתו אליהם בדרישה להזדהות באה ע"פ הדין. דא עקא, שהשוטר לא הצביע על קצה קצהו של חשד כלשהו ולכן יש לקבוע כי בנסיבות לא הייתה לו סמכות לעכב את הנאשם וגיסו על מנת לדרוש מהם להציג תעודת זהות. הואיל ודרישת השוטרים מהנאשם וגיסו להזדהות חורגת מהסמכות שהוקנתה להם בדין, הרי שאין לראות בדרישתם דרישה "במילוי תפקידם" ולשניים קמה הזכות להתנגד לדרישה זו.

משנקבע כי לא התקיימו התנאים לעיכוב הנאשם כדין, עומדת לנאשם הזכות להשתמש בכח סביר ומידתי על מנת להתנגד לעיכוב. כבר נפסק כי אם הייתה למעוכב זכות להתנגד – אין הדעת סובלת שההתנגדות תהווה בסיס להרשעה בעבירה של תקיפה או הכשלה או הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, והכל בכפוף לכך שהמתנגד לא עשה יותר ממה שהיה ראוי לעשות, באורח סביר, בנסיבות, על מנת 'להשתחרר' מהעיכוב. מעדות השוטרים עולה כי כל שעשה הנאשם בתגובה לעיכוב – עמד בסירובו להציג תעודת זהות (לבסוף הציג רשיון נהיגה בזירת האירוע ותעודת זהות בתחנת המשטרה) ודחף את השוטר, שניסה לאחוז בו, באופן שלא גרם לו כל חבלה. בנסיבות העניין, יש לראות בהתנהגות הנאשם משום התנגדות סבירה לעיכוב לא חוקי ולא הכשלת שוטר או תקיפת שוטר.

אשר לאיומים. ככל שהנאשם אמר ליסמין "כאפה אחת ואני מעיף אותך", בשעת התנגדותו לעיכוב, היו אלו דברים שנאמרו בעידנא דריתחא ולא היוו איום ממשי. בכל הנוגע לחמדאן, הרי בנסיבות בהן עדות השוטר עומדת כעדות יחידה לעניין האיומים ומשהנאשם וגיסו הכחישו כי הדברים נאמרו, לא נמצא להעדיף את גרסת השוטר דווקא. בכל הנוגע לאיומים כלפי מיכל, הרי שנוכח תחושת הנאשם כי השוטרים נהגו כלפיו שלא כדין תחושה שאף הובילה להגשת תלונה כנגדם במח"ש, נראה כי המאשימה לא הוכיחה מעבר לספק סביר כי היה באמירת הדברים משום איום לא חוקי, להבדיל מנקיטה בפעולות חוקיות העומדות לו כדין.

בית משפט השלום בקריות

04 אוקטובר 2011

ת"פ 14037-03-09 מדינת ישראל נ'
ניסים

1

בפני כב' השופטת טל תדמור-זמיר

מדינת ישראל

המאשימה

נגד

יצחק ניסים

הנאשם

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

נוכחים:

ב"כ המאשימה – עו"ד שרון גושן-שמואלי

הנאשם – נוכח

ב"כ הנאשם – עו"ד יוסי טורס, סניגוריה ציבורית

פרוטוקול

הכרעת דין

כמצוות סעיף 182 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב-1982 הריני מודיעה כי החלטתי לזכות את הנאשם מכל העבירות המיוחסות לו בכתב האישום.

רקע

עניינו של תיק זה מפגש אקראי בין אזרח לשוטרים, מפגש שהוביל להאשמת הנאשם בעבירות של תקיפת שוטר, איומים והפרעה לשוטר.
על פי עובדות כתב האישום, ביום 9.9.08 בשעת בוקר, ביקש השוטר חמדאן ראפת (להלן: "השוטר") מהנאשם כי יזדהה בפניו בעקבות חשד לביצוע עבירה פלילית. עם השוטר היו שתי שוטרות נוספות: יסמין נוביק (להלן: "יסמין") ומיכל בינסקי (להלן: "מיכל"). הנאשם סירב להזדהות ותחת זאת איים על השוטר באומרו: "יאללה סע מפה לפני שאני נותן לך בוקס לפנים".

בית משפט השלום בקריות

04 אוקטובר 2011

ת"פ 14037-03-09 מדינת ישראל נ'

ניסים

1 בהמשך דחף הנאשם את השוטר ואיים על יסמין באומרו: "את בחורה. כאפה אחת ואני מפרק
2 אותך, מי את בכלל, סעי סעי מכאן".
3 כן איים הנאשם על מיכל באומרו: "עד עכשיו שתקת. התחלת לדבר... את חדשה, את רוצה להראות
4 להם שאת פלפלית... את עוד תצטערי על זה".
5

תשובת הנאשם לאישום

6 הנאשם כבר בעובדות כתב האישום וטען כי השוטרים נהגו כלפיו שלא כדין עת ביקשו ממנו
7 להזדהות ללא עילה ואף הפגינו חוסר רגישות למצבו, שכן נאמר להם במהלך האירוע כי הנו פגוע
8 ראש, אולם השוטרים התעלמו מכך, דבר אשר הסלים את האווירה.
9 עוד טען הנאשם כי גביית העדות הראשונה ממנו בוצעה שלא באמצעות חוקר מיוחד ולא תועדה
10 בוידאו בניגוד להוראות חוק הליכי חקירה והעדה (התאמה לאנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית),
11 התשס"ו-2005 אולם טענה זו נזנחה בהמשך ולכן לא אתיחס אליה בהכרעה זו.
12

13
14
15 כך גם בנוגע לבקשה לבטל כתב האישום מחמת טענה של הגנה מן הצדק (הואיל ולטענתו לא נחקרה
16 תלונת הנאשם במח"ש, שלא כדין), אותה זנח ב"כ הנאשם בסיכומיו.
17 נוכח תשובת הנאשם לאישום נשמעו ראיות בתיק.
18

ראיות המאשימה

19 מטעם המאשימה העידו שלושת השוטרים אשר נכחו באירוע: מיכל, השוטר ויסמין, והוגשו דו"חות
20 הפעולה שנערכו על ידם (ת/1, ת/3, ת/6 ות/7). כן העידו מטעם המאשימה רס"מ יורם בן אלי, אשר
21 גבה את הודעת הנאשם מיום 23.9.08 (ת/2) ורס"מ דני קייזר אשר גבה את הודעת הנאשם מיום
22 9.9.08 (ת/5).
23

24
25 משמיעת עדויות המאשימה ומעיון בדו"חות הפעולה עולה גרסתם להשתלשלות האירועים
26 המתוארת להלן, לרבות התייחסות העדים לכל שלב:
27

28 - ביום 9.9.08 בשעה 9:10 הבחינו השוטרים ברכב שעומד בצומת ולצידו הנאשם ואדם נוסף
29 שהוא גיסו (להלן: "בן אבוי") כאשר הם "מתעסקים" ברכב.
30 בדו"חות הפעולה ת/1, ת/3, ת/6 ות/7 השוטרים לא פרטו את אופן ההתעסקות או מדוע
31 חשדו בנאשם או בבן אבוי, חשד בגינו ביקשו מהם להזדהות וגם בבית המשפט התקשו
32 השוטרים לענות על שאלות אלה.

בית משפט השלום בקריות

04 אוקטובר 2011

ת"פ 14037-03-09 מדינת ישראל נ'

ניסים

1 מיכל העידה כי אינה זוכרת כיצד הנאשם ובן אבו התעסקו ברכב ואינה זוכרת אם מכסה
2 המנוע היה פתוח או סגור הואיל והדבר לא צוין בדו"ח הפעולה שערכה, אך השניים נתבקשו
3 להציג תעודת זהות מכיוון שנראו חשודים (בע' 12 לפרוט' בש' 21-5).
4 השוטר התבקש להבהיר מה כוונתו במילה "להתעסק" וענה: "דלתות ומכסה מנוע פתוח
5 אולי. לא זוכר בדיוק מה הם עשו אך אני זוכר שהתעסקו עם הרכב" (בע' 16 לפרוט' בש' 16-
6 24). השוטר העיד כי אינו זוכר אם עלה מהרכב עשן (בע' 17 לפרוט' בש' 22-23) וציין כי ניגש
7 לנאשם ולבן אבו משתי סיבות. לדבריו: "מתוקף תפקידי כסייר בתחנת נהריה מוטל עלי
8 לדעת כל מי שמסתובב מכמה וכמה סיבות שקשורות לרמת הפשע ולגניבות שקורות בעיר.
9 דבר שני, הנאשם והבחור השני שהיה איתו התעסקו עם רכב. בנהריה יש תופעה של
10 שבלרות רכב. לכן נגשתי לראות מה עושים שם ומי אלה האנשים שמתעסקים עם
11 רכב" (בע' 16 לפרוט' בש' 12-15).
12 בהמשך העיד השוטר כי לא חשד כי הנאשם או בן אבו ניסו לגנוב את הרכב אלא אך ביקש
13 לברר את זהותם והיה עושה כן גם אילו לא היו "מתעסקים" ברכב שכן זו הפעם הראשונה
14 שראה אותם ב"גזרה" שלו, בה עבד מזה 3 חודשים וכלשונו: "אני רוצה לדעת מי זה אותו
15 אדם שמסתובב בגזרה מתוקף תפקידי" (בע' 16 לפרוט' בש' 25-32).
16 יסמין העידה כי אדם אחד ישב למטה על הכביש לפני הרכב והשני עמד לידו ועל כן עלה
17 חשד כי השניים רוצים לפרק משהו מהרכב או לפרוץ אליו (בע' 23 לפרוט' בש' 25-31).
18 בחקירתה הנגדית העידה יסמין כי הרכב עמד בצומת, מכסה המנוע של הרכב לא היה פתוח
19 וכי לא היה חשד שהנאשם או גיסו מנסים לפרק את הרכב או נצפו כשהם מפרקים את
20 הרכב (בע' 24 לפרוט' בש' 20, בע' 26 לפרוט' בש' 10-11 ובע' 28 לפרוט' בש' 22-26).
21
22
23 - בשלב זה השוטרים ביקשו מהנאשם ומבן אבו להזדהות. תחילה סרבו השניים
24 להזדהות ואמרו לשוטרים: "סעו סעו מכאן מה אתם רוצים על הבוקר". כן אמרו כי
25 הם נתקעו עם הרכב (עדות יסמין 5 בע' 26 לפרוט' בש' 21-23).
26 - לאחר שהתבקשו שנית להזדהות בן אבו הזדהה באמצעות תעודת זהות.
27 - השוטרים לא הסתפקו בזאת, לא בדקו את הבעלות ברכב, ופנו לנאשם בכדי שיציג אף
28 הוא תעודת זהות. הנאשם סירב לעשות כן.
29
30 יסמין הסבירה בעדותה כי ביקשו גם מהנאשם להזדהות לאחר שבן אבו הזדהה, על מנת
31 לקשור את הנאשם לרכב אולם לא זכרה אם בסופו של דבר קשרו בין בעל הרכב לבין הרכב
32 (בע' 27 לפרוט' בש' 4-5). בחקירתה הנגדית אישרה כי בדיעבד ייתכן ושיקול הדעת

בית משפט השלום בקריות

04 אוקטובר 2011

ת"פ 14037-03-09 מדינת ישראל נ'

ניסים

- 1 שהפעילה בעניין זה, לאחר שבן אבו הזדהה כבר, היה מוטעה אך בלהט הרוחות זה היה
2 שיקול הדעת שהפעילה (בע' לפרוט' בש' 25-26 ובע' 27 לפרוט' בש' 9-6).
- 3
- 4 **השוטר** העיד כי התעקש לקבל תעודת זהות גם מהנאשם שכן גם הנאשם וגם בן אבו היו
5 באותה זירה והבקשה הופנתה לשניהם, לו היו מציגים תעודת זהות לא היה פונה אליהם
6 שוב למחרת ברחוב על מנת לברר את זהותם (בע' 17 לפרוט' בש' 24-27). השוטר אף העיד כי
7 אינו זוכר אם נבדק למי שייך הרכב וכי אינו "רואה שהרכב הוא הנושא העיקרי" (בע' 17
8 לפרוט' בש' 9-12).
- 9
- 10 **השוטרים הודיעו לנאשם כי הוא מעוכב בגין הכשלת שוטר בכך שסירב להזדהות.** -
11 **הנאשם התחיל להתלהם, אמר לשוטר "יאללה סע מפה לפני שאני נותן לך בוקס** -
12 **לפנים" ודחף את השוטר חמדאן (ראה עדות השוטר בע' 18 לפרוט' בש' 6 ות/3).**
- 13
- 14 **מיכל** העידה כי אינה זוכרת כיצד הנאשם דחף את השוטר חמדאן הואיל והדבר לא צוין
15 בדו"ח הפעולה מטעמה (בע' 14 לפרוט' בש' 2-4).
- 16 **השוטר** ציין בת/3 כי הנאשם דחף אותו ובן אבו עמד ביניהם מתוך כוונה להפריד (ראה גם
17 עדותו בע' 17 לפרוט' בש' 28-32).
- 18
- 19 **יסמין** העידה כי הנאשם דחף את השוטר חמדאן עם הידיים כלפי החזה כאשר בן אבו עומד
20 ביניהם ומנסה להפריד (בע' 23 לפרוט' בש' 25-31). בדו"ח הפעולה ת/7 ציינה גם כי הנאשם
21 אחז ביד השוטר חמדאן.
- 22 **יסמין ניסתה לסייע לשוטר בכך שאחזה בזרוע הנאשם בכדי למנוע ממנו את העבירה** -
23 **(ת/7), הנאשם צעק על יסמין "את בחורה, כאפה אחת ואני מפרק אותך" ויסמין**
24 **הזעיקה סיוע ודיווחה על תקיפת שוטרים.**
- 25 **בשלב זה הנאשם הזדהה בפני השוטרים עם רישיון נהיגה (ת/6) אך השוטרים הודיעו** -
26 **לו כי הוא עצור בגין הכשלת שוטר במילוי תפקידו, סירוב לעיכוב ותקיפת שוטרים.**
- 27 **בהמשך, עת מילאו השוטרים דו"חות אמר הנאשם למיכל: "את עוד חדשה את רוצה** -
28 **להראות להם שאת פלפלית את עוד תצטערי על זה"** (עדות יסמין בע' 24 לפרוט' בש' 1-
29 4) **ובעקבות כך הודיעו לו השוטרים כי מוסיפים לו למעצר גם את סעיף האימונים (ראה**
30 **ת/1 ו-ת/6).**

בית משפט השלום בקריות

04 אוקטובר 2011

ת"פ 14037-03-09 מדינת ישראל נ'

ניסים

1 כל עדי המאשימה העידו כי לא התרשמו שהנאשם הנו אדם עם מוגבלויות וכי אינם
2 זוכרים שנאמר להם כך (בעי' 12 לפרוט' בשי' 27-31 ובעי' 13 לפרוט' בשי' 1-4, בעי' 17
3 לפרוט' בשי' 2, 12-15 ובעי' 18 לפרוט' בשי' 20-23).

ראיות ההגנה

6 מטעם ההגנה העידו הנאשם ובן אביו אשר נכח כאמור בזירת האירוע.

7 **בהודעתו מיום 9.9.08 (ת/5)** ביקש הנאשם לשמור על זכות השתיקה אולם בפועל ענה לשאלות
8 החוקר. לדברי הנאשם היה עם בן אביו ליד שכונת ממשלתי שם נתקע בן אביו עם הרכב שלו. בשלב
9 זה הגיעו שוטרים וביקשו תעודות מזהות. בן אביו הציג תעודה מזהה ולו לא הייתה. השוטר רצה
10 לעצור אותו בגלל שלא הייתה לו תעודת זהות והנאשם הזיז את עצמו ממנו וגם השוטרת דחפה
11 אותו כי לא הייתה לו תעודת זהות ואז אמרו לנאשם שיעלה לניידת והביאו אותו לתחנת המשטרה.
12 הנאשם הכחיש כי סירב להזדהות בפני השוטרים וטען כי אינו זוכר אם סירב לעיכוב ואמר לשוטר:
13 "יאללה סע מכאן לפני שאני נותן לך אגרוף לפני". כן טען שאינו זוכר אם דחף את השוטר כשהלה
14 הודיע לו שהוא עצור.

15 הנאשם הכחיש כי אמר למיכל שהיא תצטער על מה שעשתה וטען כי אינו זוכר אם אמר ליסמין:
16 "את בחורה. כאפה אחת ואני מפרק אותך". לסיום אמר: "אני לא זוכר כבר מה שאמרת".

17 **בהודעתו מיום 23.9.08 (ת/2)** טען הנאשם כי באותו היום נתקע הרכב של בן אביו, ובן אביו פתח את
18 המכסה של המנוע ואז באה ניידת משטרה, נעצרה לידם וביקשה מהם תעודת זהות. לנאשם לא
19 הייתה תעודת זהות, לאחר שחיפש מצא את תעודת הזהות ומסר לשוטרים ואז השוטר הכניס אותו
20 לניידת והביא אותו לתחנת משטרה.

21 הנאשם טען כי לא אמר דבר לשוטרים וכי אינו זוכר מה היה באירוע למעט העובדה כי אמרו לו כל
22 הזמן חולה נפש וכי השוטר רצה להכניס אותו לניידת בלי סיבה אז הוא הזז את הרכב כדי שלא להיכנס לניידת
23 ובטח בגלל זה מייחסים לו עבירה של תקיפה. הנאשם הכחיש כי תקף או איים וטען כי אינו זוכר
24 כלום. לסיום טען הנאשם כי הוא יודע שעצרו אותו בלי סיבה כי הוא לא פושע ולא עשה דבר.

25 הנאשם טען כי יש לו בעיות בזיכרון מזה 3 שנים לאחר שנפגע בתאונת דרכים וכי הוא לוקח תרופות
26 מדי יום, אולם אינו רוצה לציין איזה.

בית משפט השלום בקריות

04 אוקטובר 2011

ת"פ 14037-03-09 מדינת ישראל נ'

ניסים

1 בעדותו בבית המשפט העיד הנאשם כי הוא נכה צה"ל מאז שנפגע בראשו בתאונת דרכים, כי הוא
2 סובל מבעיות קוגניטיביות קשות, מדכאוניות, חרדות, מפגיעה בזכרון- בלבול וכי נקבעו לו אחוזי
3 נכות. לתמיכה בדבריו הציג הנאשם מסמכים רפואיים (נ/1).
4
5 לגבי יום האירוע העיד הנאשם כי בן אבו נתקע עם הרכב וכאשר הגיע למקום הרכב היה תקוע,
6 הרדיאטור התחמם, מכסה המנוע היה פתוח, המים גלשו והיה עשן ורעש של מים חמים מבעבעים.
7 בהמשך הגיעו שוטרים למקום, ביקשו שיציגו תעודת זהות ובן אבו החל להתווכח עמם ואמר להם
8 שאינו רוצה להציג תעודת זהות כי הוא תקוע עם הרכב ושירדו מהם ויעזבו אותם בשקט. הנאשם
9 ובן אבו היו לחוצים כי הרכב היה תקוע, אך השוטר אמר שזה לא מעניין אותו והוא רוצה תעודת
10 זהות. גם הנאשם אמר לשוטר שיעזוב אותם ושלא ישגע אותם. הנאשם ציין שאולי היה בלחץ ואמר
11 לשוטר "מה נפלתם עלינו" ודברים כאלה. בשלב הזה בן אבו הציג לשוטר תעודת זהות והשוטר
12 ביקש גם ממנו. הנאשם חשב שאין לו תעודת זהות כי לא מצא אותה והשוטר אמר לו לעלות לניידת.
13 הנאשם שאל מדוע לעצור אותו סתם ואז השוטר החל למשוך לו בחולצה ובן אבו אמר לשוטר
14 שיעזוב אותו כי הוא נכה צה"ל. בשלב הזה השוטר אמר לא מעניין אותי שהנאשם חולה נפש ומשוגע
15 וזאת בנוכחות אנשים שהיו מסביב. השוטר התקרב לנאשם ודחף אותו כדי שייכנס לניידת והנאשם
16 זז וסירב להיכנס ואז בן אבו נכנס ביניהם. כאשר הזמינו השוטרים סיוע הציג בפני השוטר רישיון
17 נהיגה שהיה במגן השמש ברכב של בן אבו (בע' 31 לפרוט' בשי' 1-12 ובשי' 21-23).
18 הנאשם הכחיש כי אמר לשוטר שיעוף מפה ושייתן לו בוקס בפנים או כי איים על יסמין ומיכל (בע'
19 31 לפרוט' בשי' 17-20 ובע' 33 לפרוט' בשי' 25-30 ובע' 34 בשי' 1-2).
20 הנאשם העיד כי אחת מהשוטרות, אינו יודע מי, דחפה אותו והצמידה את אגרופה לסנטרו (בע' 31
21 לפרוט' בשי' 24-25).
22 הנאשם טען כי אמר במשטרה שאינו זוכר דברים רבים ולא ציין עובדות שהעלה בעדותו בבית
23 המשפט מכיוון שאין לו אמון בשוטרים הואיל ובעבר חווה אירוע דומה עמם ויצא זכאי (בע' 31
24 לפרוט' בשי' 26-28 ובע' 32 לפרוט' בשי' 13-15 ובע' 33 לפרוט' בשי' 8-10). כן טען כי לא ציין כי לרכב
25 הייתה נזילה או כי העלה עשן מכיוון שהדברים היו ברורים ולא חשב שתעלה טענה כי הרכב לא
26 היה תקוע (בע' 32 לפרוט' בשי' 23-24).
27 הנאשם העיד כי היה נוכח בזמן שהשוטרים רשמו את דו"חות הפעולה וכבר בניידת אחת
28 מהשוטרות שאלה את השנייה מה לרשום בדו"ח והנאשם אמר כי יתלונן על כך (בע' 31 לפרוט' בשי'
29 31-32).
30
31
32

בית משפט השלום בקרירות

04 אוקטובר 2011

ת"פ 14037-03-09 מדינת ישראל נ'

ניסים

1

2 **עד ההגנה מס' 2, בן אבנו מסר בחקירתו** מיום 9.9.08 (ת/8) כי במועד הרלוונטי לכתב האישום הוא
3 והנאשם סידרו את הרכב שלו ואז הגיעו שוטרים וביקשו מהם להזדהות. בן אבנו הזדהה והנאשם
4 אמר לשוטרים מה נפלתם עלינו עכשיו. השוטר יצא מהניידת ואמר לנאשם תיתן לי תעודה מזהה או
5 שאני עוצר אותך ובתגובה הנאשם אמר לו: " מה אתה לא רואה שאנחנו מסדרים את האוטו תעזוב
6 אותנו בשקט". בן אבנו ראה שעומד להתפתח אירוע ועל כן פנה לשוטר וביקש לשוחח עמו בצד
7 והסביר לו שהנאשם פגוע ראש ונכה צה"ל. השוטר לא הקשיב, ענה בקול ליד הנאשם אני לא אשם
8 שהוא חולה נפש וביקש תעודה מזהה גם מהנאשם. כשהנאשם סירב העלה אותו השוטר על הניידת.
9 בן אבנו הכחיש כי הנאשם דחף את השוטר או איים על אחת השוטרות והוסיף כי לטענתו השוטרים
10 לא הפעילו שיקול דעת נכון.

11

12 **בעדותו בבית המשפט העיד בן אבנו** כי ביום האירוע הבחין כי שעון המים של הרכב מעיד שהרכב
13 התחמם ועל כן נעמד בצד, הבחין כי המים יצאו מהרכב, פתח את מכסה המנוע. בשלב זה היה עשן
14 והמים ברכב בעבעו. בן אבנו העיד כי הרכב נתקע באמצע הכביש ועמד שלא בחניה מסודרת באופן
15 שמכוניות נאלצו לעקוף אותו. בן אבנו קרא לגיסו, הנאשם, על מנת שיבוא לסייע לו (בע' 34 לפרוט' בשי' 17-23).

16

17 השוטרים נעמדו עם הניידת במקביל לרכב שלו, פתחו חלון קדמי והשוטר אמר לבן אבנו בוקר טוב.
18 בן אבנו השיב בוקר טוב, אמר מהיכן הוא והסביר לשוטר מה הוא עושה ברכב. בשלב זה ביקש
19 השוטר מבן אבנו כי יציג בפניו תעודת זהות. בן אבנו התעצבן מהצורה שהשוטר פנה אליו וענה
20 לשוטר: "מה אתה לא רואה שאני תקוע, מה עכשיו תעודת זהות, כל הידיים שלי שחורות". בן אבנו
21 המשיך להתעקש ולא רצה להציג לשוטר תעודת זהות והתפתח ביניהם ויכוח. בשלב זה יצא השוטר
22 מן הניידת והמשיך להתעקש כי בן אבנו יציג לו תעודת זהות ואז פנה גם לנאשם וביקש גם ממנו
23 תעודת זהות. בשלב הזה, הנאשם שראה את בן אבנו עצבני "זרם איתו באותו הקו" וסירב לתת
24 תעודה והתפתח ויכוח בין כולם. כאשר ראה בן אבנו כי הויכוח יוצא מפרופורציה והשוטר קרא
25 לניידת נוספת הציג בפניו תעודת זהות (בע' 34 לפרוט' בשי' 25-34 ובע' 35 בשי' 1).

26

27 אז פנה השוטר לנאשם וביקש ממנו תעודת זהות, הנאשם סירב ליתן לו והשוטר רצה לעצור אותו.
28 בשלב הזה הנאשם הלך אחורה ובן אבנו עמד בינו לבין השוטר אשר ניסה לתפוס לנאשם את היד. כך
29 התנהל האירוע עד שהגיעו ניידות נוספות (בע' 35 לפרוט' בשי' 4-1 ובשי' 11-13). לפני שהגיעו הניידות
30 הנוספות אמר בן אבנו לשוטר שיבוא איתו הצידה כי הוא רוצה לדבר איתו. השוטר בא איתו הצידה
31 ובן אבנו אמר לו כי הוא הציג בפניו תעודת זהות וכי ייתן לו את כל פרטי הנאשם ושיעזוב את הנאשם
32 כי יש לו בעיות. אז השוטר כינה את הנאשם חולה נפש ודרש ממנו תעודת זהות והנאשם שמע
זאת, עמד בסירובו (בע' 35 לפרוט' בשי' 5-10).

בית משפט השלום בקריות

04 אוקטובר 2011

ת"פ 14037-03-09 מדינת ישראל נ'

ניסים

1 בן אבו העיד כי לא שמע את הנאשם מאיים על השוטר או על אחת השוטרות (בע' 35 לפרוט' בשי' 11
2 ו-14).

3 בן אבו העיד כי הוא לא עוכב לחקירה אלא הגיע מיוזמתו לתחנת המשטרה בכדי לתת עדות ואף
4 העיד כי אמר כל הזמן שהרכב נתקע ושעלה עשן מהרכב אך מי שגבה את העדות רשם רק כי "סידר"
5 הרכב. בן אבו הוסיף בחקירתו הנגדית כי כלל לא רצו לגבות עדותו במשטרה ובשלב מסוים אף
6 אמרו לו כי אם לא יצא מהתחנה ייעצר (בע' 35 לפרוט' בשי' 20-22, בע' 36 לפרוט' בשי' 5-7 ובשי' 20-
7 21 בע' 37 לפרוט' בשי' 16-3).

8 לטענת בן אבו אין בידיו מסמכים על תיקון הרכב הואיל ומדובר בתיקון מלפני שלוש שנים במוסך
9 לא מורשה שעובד ללא קבלות (בע' 35 לפרט' בשי' 23).

10

11

טענות הצדדים

12 ב"כ המאשימה ביקשה בסכומיה להאמין לעדי המאשימה אשר חיזקו האחד את רעהו, לדחות גרסת
13 הנאשם אשר "שוכללה" מעת לעת, לדחות את טענתו לעניין פגיעה בזכרון ממנה הוא סובל,
14 ולהרשיע הנאשם בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום.

15

16 ב"כ הנאשם ביקש בסיכומיו בע"פ כי בית המשפט יאמץ את גרסת הנאשם ובן אבו לגבי אופן
17 השתלשלות האירועים, אשר החלה בתקלה ברכב והמשיכה בהתנהגות לא נאותה של השוטרים,
18 ויזכה את הנאשם מהעבירות המיוחסות לרבות מן הטעם של הגנה מן הצדק.

19

20 ביום 8.9.11 הגיש ב"כ הנאשם "הודעה על הוספת טיעון משפטי". אבהיר כבר עתה כי אין בדעתי
21 להידרש להודעה זו אשר הוגשה ללא קבלת רשות בית המשפט.

22

23

דין

24

הסמכות לעכב אדם על מנת לברר זהותו

25

26 סעיף 66 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: "חוק
27 המעצרים") הוא הסעיף המגדיר מהו עיכוב:

28 "בפרק זה, "עיכוב" – הגבלת חירותו של אדם לנוע באופן חופשי, בשל חשד שבוצעה עבירה או כדי
29 למנוע ביצוע עבירה כאשר הגבלת החירות מסויגת מראש בזמן ובתכלית, הכל כאמור בפרק זה."

30

31

32

בית משפט השלום בקריות

04 אוקטובר 2011

ת"פ 14037-03-09 מדינת ישראל נ'

ניסים

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32

סעיף 67 לחוק המעצרים קובע:

"(א) **היה לשוטר יסוד סביר לחשד** כי אדם עבר עבירה, או כי הוא עומד לעבור עבירה העלולה לסכן את שלומו או בטחונו של אדם, או את שלום הציבור או את בטחון המדינה, **רשאי הוא לעכבו כדי לברר את זהותו ומענו** או כדי לחקור אותו ולמסור לו מסמכים, במקום הימצאו". (ההדגשות שלי- ט.ת.ז.).

עינינו הרואות כי המחוקק הקנה לשוטר סמכות לפנות לאדם ולעכבו ולו לזמן קצר על מנת לברר זהותו ומענו, ובכלל זה לדרוש ממנו כי יציג בפניו תעודת זהות, ברם התנה אותה סמכות בקיומו של חשד כי בוצעה עבירה (ראה גם ספרו של י. קדמי על סדר הדין בפלילים חלק ראשון, הליכים שלפני המשפט א, הדין בראי הפסיקה מהדורה מעודכנת, תשס"ח – 2008, בעמוד 8).

ויודגש – שוטר אשר פונה לאדם ומבקש ממנו להזדהות על ידי הצגת תעודת זהות, מגביל את חירותו לנוע באופן חופשי, ולו לזמן קצר ומשכך יש לראות במעשה עיכוב, כהגדרתו בחוק.

לאחר ששמעתי עדויות השוטרים שנכחו בזירת האירוע וקראתי דו"חות הפעולה שנערכו על ידם, הגעתי לכלל מסקנה כי המאשימה לא הוכיחה קיומו של חשד לביצוע עבירה פלילית אשר בעטיו באה פניית השוטרים לנאשם ולבן אבו, כאמור בסעיף 2 לעובדות כתב האישום.

לא זו בלבד שעדי המאשימה לא יכולים היו להסביר מה היה אותו חשד או למצער להסביר מה הייתה אותה "התעסקות" חשודה שיוחסה לנאשם ולבן אבו, אלא שהשוטר חמדאן הודה בפה מלא וללא בושה כי למעשה לא היה קיים כל חשד והוא ביקש לברר את זהותם (והיה עושה כן גם אילו לא היו "מתעסקים" ברכב) שכן זו הפעם הראשונה שראה אותם בגזרה שלו, בה עבד מזה 3 חודשים ובלשונו: "אני רוצה לדעת מי זה אותו אדם שמסתובב בגזרה מתוקף תפקידי" (בע' 16 לפרוט' בשי 25-32).

כן עמדה לנגד עיני עדותה של יסמין לפיה לא היה חשד שהנאשם או בן אבו מנסים לפרק את הרכב או נצפו כשהם מפרקים את הרכב (בע' 24 לפרוט' בשי 20, בע' 26 לפרוט' בשי 10-11 ובע' 28 לפרוט' בשי 22-26).

בית משפט השלום בקריות

04 אוקטובר 2011

ת"פ 14037-03-09 מדינת ישראל נ'

ניסים

1 לא זו אף זו, העובדה שהשוטרים לא בדקו במועד האירוע את הקשר בין הרכב לבן אבו או לנאשם,
2 מחזקת אף היא את המסקנה כי אכן לא היה קיים חשד לגבי פעולה לא חוקית ברכב. (ראה לעניין
3 זה עדות השוטר לפיה כלל אינו זוכר אם נבדק למי שייך הרכב וכי אינו רואה שהרכב הוא הנושא
4 העיקרי (בע' 17 לפרוט' בש' 9-12) וראה גם עדות יסמין לפיה אינה זוכרת האם קשרו בין בעל הרכב
5 לבין הרכב (בע' 27 לפרוט' בש' 4-5)).

6
7 למעלה מן הצורך אעיר כי אפילו חשדו השוטרים בנאשם ובבן אבו, הרי שיכולים היו להפיג אותו
8 חשד ברגע בו הציג בן אבו תעודת זהות וניתן היה לקשור בינו לבין הרכב. דא עקא שהשוטרים לא
9 הסתפקו באמור ופנו לנאשם בדרישה כי יציג אף הוא תעודת זהות. לעניין זה מפנה אני לעדותה של
10 יסמין, בה הודתה בהגינותה כי:

11 "זה היה שיקול הדעת שלי באותו הרגע, היום כשאתה אומר לי שבעצם כבר הבן דוד הזדהה
12 וקשר עצמו לרכב, אולי זה היה שיקול דעת מוטעה. מלהט הרוחות של איך שהוא דיבר..."

13
14 בנסיבות, משלא הוכח כי לשוטרים היה יסוד לחשד לפיו הנאשם ו/או בן אבו עברו או עמדו לעבור
15 עבירה לא היו רשאים הם לעכב אותם ולברר את זהותם.

16
17 יתרה מכך, סעיף 72 לחוק המעצרים קובע כי על מבצע עיכוב תחולנה הוראות סעיף 24 בשינויים
18 המחוייבים, קרי, על המבצע עיכוב להודיע למעוכב כי הוא מעוכב ולהבהיר לו את סיבת העיכוב
19 בהקדם האפשרי.

20
21 לפי סעיף 24(ג) לחוק המעצרים, מילוי החובות האמורות בסעיף קטן (א), הוא תנאי לחוקיות
22 המעצר, ובהקשר שלנו, לחוקיות העיכוב. לא קוימה חובה מן החובות האמורות, נפגמת "חוקיות"
23 העיכוב, וקמה למעוכב "זכות ההתנגדות".

24
25 בענייננו, משעיכבו השוטרים את הנאשם ואת בן אבו היה עליהם להודיע להם על סיבת העיכוב.
26 מחומר הראיות שהונח בפניי עולה כי השוטרים לא הודיעו לנאשם או לבן אבו מדוע מתבקשים הם
27 להציג תעודת זהות, ולמעשה סיבה זו לוטה בערפל עד עצם היום הזה. אני סבורה כי גם בכך יש
28 משום פגם המשמיט הבסיס תחת חוקיות העיכוב.

29
30
31
32

בית משפט השלום בקריות

04 אוקטובר 2011

ת"פ 14037-03-09 מדינת ישראל נ'

ניסים

1 לאור ניסוחו של כתב האישום ("בעקבות חשד לביצוע עבירה פלילית"), בצד העובדה כי ב"כ
2 המאשימה לא הפנתה לחיקוק אחר המסמך את השוטרים לבקש תעודת זהות מן הנאשם, ניתן
3 היה לקבוע כי עיכובו של הנאשם לא היה חוקי, לכן קמה לו זכות התנגדות, ולעצור הדיון כבר בשלב
4 זה.

5
6 יחד עם זאת, אני סבורה כי עלי להמשיך ולבחון האם בנסיבות העניין, קמה לשוטרים סמכות לדרוש
7 מהנאשם להציג תעודת זהות, גם ללא חשד לביצוע עבירה וזאת מכח הוראות סעיף 2 לחוק החזקת
8 תעודת זהות והצגתה, התשמ"ג-1982 (להלן: "חוק החזקת תעודת זהות"), הקובע כי:
9 "תושב שמלאו לו 16 שנים חייב לשאת עמו תמיד תעודת זהות ולהציגה בפני קצין משטרה
10 בכיר, ראש רשות מקומית, שוטר או חייל במילוי תפקידם, כשידרשו זאת ממנו".

11
12 בשנת 1981 נדרש בית המשפט לשאלה זו בע"פ [617/80 למברטו נ' מ"י, פ"ד לה\(2\) 313 \(1981\)](#) וקבע
13 כי החוק להארכת תוקף של תקנות-שעת-חירום (החזקת תעודת זהות והצגתה), תשל"א-1971
14 (אשר נוסחו זהה עקרונית לנוסח חוק החזקת תעודת זהות) מקנה לכל שוטר סמכות במילוי תפקידו
15 לדרוש הצגתה של תעודת זהות מכל אדם, אף בלי שנתעורר בלבו לפני כן חשד שבוצעה עבירה.

16
17 אלא שמאז נפל דבר בישראל ונחקקו חוקי היסוד אשר קבעו כי זכויות האדם לפרטיות, לכבוד
18 ולחופש תנועה הנן זכויות יסוד ומשכך הפגיעה בהן תוכל להיעשות אך ורק על פי חוק או מכח
19 הסמכה מפורשת בו, לתכלית ראויה ובמידה שאינה עולה על הנדרש (להלן: "פסקת ההגבלה").

20
21 בבג"צ 8070/98 **האגודה לזכויות האזרח נ' משרד הפנים**, פ"ד נח(4) 856, 842 (2004) הוגדרה הזכות
22 לפרטיות כבעלת שני פנים:

23 האחד- "זכותו של האדם לנהל את אורח החיים בדל"ת אמנות ביתו, בלא הפרעה מבחוץ", והשני-
24 עניינו "בחשש מפני כוחה העודף של המדינה, שתרכז בידיה מידע רב לגבי אזרחים ותושבים ותעשה
25 שימוש לרעה באותו מידע".

26
27 אני סבורה כי עיכוב אדם לבירור זהותו, ללא כל עילה שבדין, פוגע בזכויותיו החוקתיות לחירות
28 ולפרטיות שכן כפי שאף נפסק כבר בעבר - בעצם הצגת תעודת זהות בפני שוטר יש כדי להגביל את
29 חופש התנועה ולחשוף מידע אישי על אדם (ראה לעניין זה את בג"ץ 6824/07 **ד"ר עאדל מנאע נ'**
30 **רשות המסים** (ניתן ביום 20.12.10) להלן: "בג"ץ עאדל").

בית משפט השלום בקריות

04 אוקטובר 2011

ת"פ 14037-03-09 מדינת ישראל נ'

ניסים

1 כן נפסק בעבר כי יכולתו של כל אדם לפתח את אופיו האינדיבידואלי תלויה במידה רבה ברמת
2 הפרטיות שממנה הוא נהנה, ומשכך - יש לאפשר לו לקבוע אילו חלקים מתוך אישיותו הוא מעוניין
3 לחשוף (ראו גם ע"א 8483/02 אלוניאל בע"מ נ' מקדונלד, פ"ד נח(4) 314, 346-347 (2004)).

4
5 רוצה לאמר כי כיום אין להתייחס בקלות ראש לדרישה להציג תעודת זהות ובהיותה פוגעת ולו
6 פגיעה קלה בזכויות יסוד, הרי שיש להקפיד הקפדה יתירה על בחינת הנסיבות שהובילו לאותה
7 דרישה, כמו גם על בחינת קיומה של סמכות לבוא באותה דרישה.

8
9 על רקע השינוי בהלך הרוחות אף הוקמה ועדת משנה בראשותו של השופט ד. לוי **שתפקידה היה**
10 **לבחון את מכלול סמכויות האכיפה שבידי המשטרה, לרבות סמכות העיכוב.** בהצעת החוק שהכין
11 השופט ד. לוי (כתוארו אז), תוך התייחסות לתנאי פסקת ההגבלה שנקבעה בחוקי היסוד, **נקבע כי**
12 **העיכוב יבוצע רק למטרות המפורטות בחוק וביניהן בירור זהותו של אדם** (ראה הצעת חוק סדר
13 הדין הפלילי (סמכויות אכיפה- עיכוב, מעצר ושחרור) התשנ"ה- 1995, ה"ח 2366, ח בהדר אי'
14 התשנ"ה). הצעת החוק היא שהולידה בסופו של יום את חוק המעצרים.

15
16 סעיף 1 (א) לחוק המעצרים קובע:

17 "א) אין מעצר ועיכוב אלא בחוק או לפי חוק מכוח הסמכה מפורשת בו".

18
19 גם סעיף 69 לחוק המעצרים קובע:

20 "הוקנתה בחיקוק הסמכות לחפש במקום, בכליו או על גופו של אדם, או הסמכות לדרוש
21 מאדם הצגת מסמכים, רשאי בעל הסמכות לעכב אדם או כלי רכב כדי לאפשר את החיפוש או
22 העיון במסמכים, וכן רשאי הוא לדרוש מהאדם למסור את שמו ומענו" (ההדגשה שלי-
23 ט.ת.ז).

24
25 דוגמאות לסעיפי חוק המקנים סמכות לעכב אדם על מנת לדרוש ממנו להזדהות הנן:

26 - סעיף 67 הנ"ל לחוק המעצרים.

27
28 - סעיף 13ה (א) לחוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952, שכותרתו "סמכויות אכיפה" הקובע:

29 "א) לשם ביצוע הוראות פרק זה, רשאי פקח או שוטר –

30 (1) לדרוש מאדם שיש יסוד להניח כי שהייתו בישראל מחייבת רישיון ישיבה

31 לפי חוק זה, לזהות את עצמו ולהציג לפניו את המסמכים הנוגעים לשהייתו וכן

32 למסור לו ידיעות הנוגעות לשהייתו" (ההדגשה שלי- ט.ת.ז).

בית משפט השלום בקריות

04 אוקטובר 2011

ת"פ 9-03-14037 מדינת ישראל נ'

ניסים

- 1
- 2 - חוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור, התשס"ה-2005 מסמיק שוטר, חייל מוסמך או
- 3 מאבטח לערוך חיפוש בלא צו במקומות המצוינים בחוק (סעיף 3(א) לחוק). כאשר סעיף 4
- 4 לחוק שכותרתו "דרישת הזדהות וסמכות תפיסה" קובע:
- 5 "מי שהוסמך לערוך חיפוש לפי חוק זה רשאי, לשם שמירה על ביטחון הציבור -
- 6 (1) לדרוש מאדם, שיש לו סמכות חיפוש לגביו, למסור לו את שמו ומענו ולהציג
- 7 לפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המעידה על זהותו שהוא חייב
- 8 בהחזקתה על פי כל דין" (ההדגשה שלי- ת.ט.ז).
- 9
- 10 - סעיף 19ח77 לפקודת המשטרה [נוסח חדש], תשל"א-1971 שכתורתו "עיקוב לצורך ביצוע
- 11 מעצר" הקובע כי:
- 12 "היה לקצין משטרה יסוד סביר לחשד כי ניתן נגד שוטר חובה צו מעצר, רשאי
- 13 הוא לעכבו כדי לברר את זהותו ומענו ולדרוש ממנו להילוות אליו לתחנת משטרה
- 14 לשם קבלת הצו וביצוע המעצר על פיו" (ההדגשה שלי- ת.ט.ז).
- 15
- 16 מעיון בסעיפי החוק המפורטים לעיל עולה כי הם מקנים לשוטר את הסמכות לדרוש מאדם
- 17 להזדהות, כל חוק על פי התנאים המפורטים בו.
- 18
- 19 סעיף 2 לחוק החזקת תעודת זהות אמנם מטיל על האזרח את החובה לשאת תעודת זהות ולהציגה
- 20 בפני קצין משטרה בכיר, ראש רשות מקומית, שוטר או חייל במילוי תפקידם, כשידרשו זאת ממנו
- 21 ברם הוא אינו מתייחס לסמכות של הרשות ובודאי שאינו מעניק לשוטר את הסמכות לפנות לכל
- 22 אדם על פי רצונו, בהעדר כל עילה, על מנת לברר את זהותו, ולא ניתן לפרשו ככזה מכמה טעמים-
- 23
- 24 ראשית, כלל יסוד במשפט המנהלי ובשיטתנו המשפטית הינו כי הרשות המנהלית רשאית לפעול רק
- 25 בתוך דל"ת אמות הסמכות שהוקנתה לה בחוק, והיא אינה מורשית לבצע פעולה שהיא לא הוסמכה
- 26 במפורש לעשותה (ראו בג"ץ עאדל הנ"ל וכן בג"ץ 7455/05 הפורום המשפטי למען א"י נ' ממשלת
- 27 ישראל, פ"ד נט(2) 905, 910 (2005)).
- 28 תחולתו של עיקרון חוקיות המינהל, חל במשנה תוקף ובמשנה חשיבות כאשר מדובר בפגיעה בזכות
- 29 יסוד מוכרת ומשכך נקבע כי כאשר הפעולה המנהלית עלולה להביא לפגיעה בזכויות הפרט, אין
- 30 הרשות יוצאת ידי חובתה בהצבעה על הוראת חוק כללית שיכולה להתפרש כמקור הסמכה לפעולתה
- 31 ועל ההסמכה לפעולה להיות ברורה, מפורטת ומפורשת בחקיקה ראשית (בג"ץ 5100/94 הועד

בית משפט השלום בקריות

04 אוקטובר 2011

ת"פ 14037-03-09 מדינת ישראל נ'

ניסים

1 הציבורי נ' עינויים בישראל נ' ממשלת ישראל, פ"ד נג(4) 817 (1999), בג"צ 3355/79 קטלן נ' שירות
2 **בתי הסוהר**, פ"ד לד(3) 294 (1980), ובג"צ עאדל).

3
4 להבדיל מהרשות המנהלית, שכל מעשה שלה מחויב הסמכה בחוק (שאם לא כן, אזי אינו חוקי), הרי
5 שהאדם הפרטי הנו בעל זכויות טבעיות והוא רשאי לעשות ככל שעולה על דעתו אלא אם הוגבל
6 לעשות כן בחוק (ראה ספרו של י. זמיר, **הסמכות המנהלית** כרך א מהדורה שניה בע' 74).

7
8 **שנית**, פרשנות רחבה וגורפת של חוק הצגת תעודת זהות תרוקן מכל תוכן את הוראות הנוגעות
9 לעיכוב **בחוק המעצרים**, אשר באו, כאמור, להסדיר ולהגביל את סמכות המשטרה לעכב אדם ברחוב
10 כדי לברר את זהותו ומענו, כמו גם את יתר סעיפי החוק המקנים לשוטרים סמכות לברר זהות אדם
11 בתנאים מסוימים. חזקה על המחוקק כי לא השחית מילותיו לריק ולא קבע תנאים לבדיקת זהות
12 אדם אם ממילא סבר כי סעיף 2 לחוק החזקת תעודת זהות מקנה לשוטרים סמכות לעשות כן ללא
13 תנאי.

14
15 לצורך השוואה והמחשה, טול לנגד עיניך את הוראת תקנה 23(א) לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961
16 שעניינה ציות לשוטר ואשר קובעת:
17 "עובר דרך חייב לציית –

18 (1) להוראות שנותן שוטר במדים, שוטר שהזדהה בתעודת מינוי, או אדם הנמנה עם הג"א
19 כשהוא בתפקיד רשמי בפועל מטעם משטרת ישראל ובמדים..."

20
21 היעלה על הדעת שחובת הציות המוטלת על האזרח מקימה לשוטרים סמכות להורות לאזרח לבצע כל
22 שיעלה על דעתו, אך משום שעל האזרח הוטלה החובה לציית! ברי כי התשובה לכך שלילית.

23
24 אם לחזור לענייננו, מחומר הראיות שפורט לעיל עולה כי פנייתו של השוטר לנאשם ולבן אבו באה
25 אך ורק לשם הגשמת רצונו לדעת מי "מסתובב בגזרה שלו". לו היה שוטר מצביע על חשד כלשהו
26 שנוכחותם של בן אבו והנאשם עוררה אצלו הרי שניתן היה לקבוע כי פנייתו אליהם בדרישה
27 להזדהות באה על פי הדין.

28 דא עקא, שהשוטר לא הצביע על קצה קצהו של חשד כלשהו ולכן אני קובעת כי בנסיבות לא הייתה
29 לו סמכות לעכב את הנאשם ובן אבו על מנת לדרוש מהם להציג תעודת זהות.

30
31 הואיל ודרישת השוטרים מהנאשם ומבן אבו להזדהות חורגת מהסמכות שהוקנתה להם בדין, הרי
32 שאין לראות בדרישתם דרישה "במילוי תפקידם" ולנאשם ולבן אבו קמה הזכות להתנגד לדרישה זו

בית משפט השלום בקריות

04 אוקטובר 2011

ת"פ 14037-03-09 מדינת ישראל נ'

ניסים

1 (ראה ספרו של י. קדמי על הדין בפלילים חלק שלישי מהדורה מעודכנת, תשס"ו 2006 בעמוד 1648-
2 1651 וכן השווה לת"פ (שלום חי) 6248/00 מדינת ישראל נ' רזון (ניתן ביום 10.9.02)).

3

4 **הכשלת ותקיפת שוטר במילוי תפקידו או שמא התנגדות לעיכוב לא חוקי?**

5 משקבעתי כי לא התקיימו התנאים לעיכוב הנאשם כדין, עומדת לנאשם הזכות להשתמש בכח סביר
6 ומידתי על מנת להתנגד לעיכוב.

7 כבר נפסק כי שאלת חוקיותו של העיכוב קובעת אם ההתנגדות תשמש בסיס להרשעת המתנגד
8 בעבירה, אם לאו. אם היתה למעוכב זכות להתנגד - אין הדעת סובלת שההתנגדות תהווה בסיס
9 להרשעה בעבירה של תקיפה או הכשלה או הפרעה לשוטר במילוי תפקידו והכל, כמובן, בכפוף לכך
10 שהמתנגד לא עשה יותר ממה שהיה ראוי לעשות, באורח סביר, בנסיבות, על מנת 'להשתחרר' מן
11 העיכוב. (ראה ספרו של י. קדמי על סדר הדין בפלילים חלק ראשון הליכים שלפני המשפט א הדין
12 בראי הפסיקה, מהדורה מעודכנת תשס"ח - 2008, עמוד 30, וכן ע"פ 325/84 אברג'יל נ' מדינת
13 ישראל פד"י לח (3) 365).

14

15 מעדותם של השוטרים עולה כי כל שעשה הנאשם בתגובה לעיכוב - עמד בסירובו להציג תעודת זהות
16 (לבסוף הציג רשיון נהיגה בזירת האירוע ותעודת זהות בתחנת המשטרה) ודחף את השוטר, אשר
17 ניסה לאחוז בו, באופן שלא גרם לו כל חבלה.

18 בנסיבות העניין, רואה אני בהתנהגות הנאשם משום התנגדות סבירה לעיכוב לא חוקי ולא הכשלת
19 שוטר או תקיפת שוטר.

20

איומים

21 סעיף 192 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 קובע:

22 "המאיים על אדם בכל דרך שהיא בפגיעה שלא כדין בגופו, בחירותו, בנכסיו, בשמו הטוב או
23 בפרנסתו, שלו או של אדם אחר, בכוונה להפחיד את האדם או להקניטו, דינו - מאסר שלוש
24 שנים".

25 הלכה פסוקה היא כי יש לבחון את יסוד ה"איום", לפי קנה מידה אובייקטיבי על פי הנסיבות של כל
26 מקרה ומקרה. המבחן הוא באם הדברים שנאמרו על ידי הנאשם נשאו אופי של איום, לפי המבחן
27 של השפעתם האפשרית על האדם הרגיל ולא לפי הרגשתו הסובייקטיבית של האדם שאליו הם כוונו
28 (ע"פ 103/88 ליכטמן נ' מדינת ישראל פ"ד (מג) 373, 373; ע"פ 499/72 אל שעבי נ' מדינת ישראל, פ"ד

בית משפט השלום בקריות

04 אוקטובר 2011

ת"פ 14037-03-09 מדינת ישראל נ'

ניסים

1 כ"ז (1), 602). כן יש לבחון כי מתקיים היסוד הנפשי של עבירת האיומים, דהיינו נדרשת מודעות של
2 עושה העבירה כי התנהגותו יש בה כדי להפחיד או להקניט (ע"פ 3779/94 חמדני משה נ' מדינת
3 ישראל, פ"ד נב(1), 408).

4 אך בכך לא סגי, ויש להבחין בין "איומים", כמובנם בסעיף 192 לחוק, לבין עצה, התראה, והבעת
5 דעה, שגם בהן יש להביא את השומע הסביר לכדי פחד מפני הרעה הצפויה לו, ולערער את שלוות
6 נפשו אך אין הן תמיד בגדר "איומים", כשביסוד האמירה עומד הרצון להביא את השומע למודעות
7 בדבר תוצאה פוגענית אפשרית בו, ולשקילת צעדיו בהתאם.

8 ההכרעה בשאלה תתקבל על סמך ניתוח מהות וטיב הדברים שנאמרו, על רקע נסיבות אמירתם בכל
9 מקרה ומקרה.

10 **איומים כלפי יסמין**
11 כעולה מדו"חות הפעולה (ת/1, ת/3 ות/6) ומעדויות עדי המאשימה, בזירת האירוע אמר הנאשם
12 ליסמין: "את רק בחורה. כאפה אחת ואני מעיף אותך".

13
14 בעדותה ציינה יסמין: "התייחסתי לזה כאיום אבל בגלל שאני ותיקה בסיוור, אני רגילה שמדברים
15 אליי ככה אני לא מתרגשת. יש הרבה שפונים אליי בצורה כזו" (בע' 24 לפרוט' בש' 1-2).

16
17 כן עולה מהדו"חות כי לאחר שאמר הנאשם הדברים ליסמין בזירת האירוע, לא נאמר לו כי הדברים
18 מהווים איום ולמעשה רק לאחר שאמר למיכל בתחנת המשטרה "את עוד תצטערי על זה" הודיעו לו
19 השוטרים כי הוסיפו לו גם את עבירת האיומים לאישום, תוך התייחסות גם לאיומים שאיים
20 לכאורה קודם לכן (ראה דו"חות הפעולה ת/1 ו-ת/6 מהם ניתן להתרשם כי רק בסופם הוסיפו
21 השוטרים חמדאן ומיכל כי בזירת האירוע איים הנאשם גם על יסמין).

22
23 הנאשם הכחיש כי אמר את הדברים ליסמין.

24
25 בנסיבות, סבורה אני כי ככל שהנאשם אמר ליסמין "כאפה אחת ואני מעיף אותך", בשעת התנגדותו
26 לעיכוב, היו אלו דברים שנאמרו בעידנא דריתחא ולא היוו איום ממשי כהגדרתו בחוק. תמיכה
27 באמור רואה אני בכך שאף השוטרים לא ראו במועד אמירת הדברים משום איום המצדיק הוספתו
28 לאישומים כנגד הנאשם.

29

בית משפט השלום בקריות

04 אוקטובר 2011

ת"פ 14037-03-09 מדינת ישראל נ'

ניסים

1 הגם שעבירת האיום נבחנת במבחן אובייקטיבי של אדם סביר, אני סבורה כי בנסיבות העניין, ניתן
2 ללמוד מתחושת השוטרים עצמם על תחושות כל אדם סביר אחר ועל אופיים האמיתי של הדברים
3 כדברי כעס המוטחים במהלך אירוע.

4
5 לא זו אף זו, אפילו הייתי קובעת כי הדברים שאמר הנאשם ליסמין מהווים איום, הרי שמדובר
6 באיום ברף הנמוך, וניתן לראותו כחלק מהתנגדותו הסבירה של הנאשם לעיכובו שלא כדין.

איומים כלפי השוטר חמדאן

7
8 כעולה מכתב האישום, מעדותו של השוטר בע' 18 לפרוט' בשי' 6 ומדו"ח הפעולה שנערך על ידו (ת/3)
9 הנאשם אמר לשוטר בעת שהודיע לו כי הוא מעוכב: "יאללה סע מפה לפני שאני נותן לך בוקס
10 לפניים".

11
12 דא עקא, שאיומים אלו לא הוזכרו בדו"חות הפעולה של השוטרות האחרות שנכחו באירוע (ת/1,
13 ת/6 ות/7) או בעדותן בבית המשפט.

14 גם בהודעת הנאשם מיום האירוע (ת/5), הוא לא הוזהר כי הוא נחקר בחשד לאיומים כלפי השוטר
15 חמדאן אלא אך בתקיפתו, באיומים כלפי השוטרות ובהתנגדות למעצר.

16
17 בנסיבות, כשעדותו של השוטר עומדת כעדות יחידה לעניין האיומים ומשהנאשם ובן אבו הכחישו כי
18 הדברים נאמרו, לא מצאתי להעדיף את גרסת השוטר דווקא.

איומים כלפי מיכל

19
20 כעולה מעובדות כתב האישום, מדו"חות הפעולה ומעדויות עדי המאשימה אמר הנאשם למיכל בעת
21 עריכת דו"חות הפעולה: "את עוד חדשה את רוצה להראות להם שאת פלפלית את עוד תצטערי על
22 זה" (עדות ע"ת 5 בע' 24 לפרוט' בשי' 4-1).

23
24 הנאשם הכחיש כי אמר את הדברים אולם העיד כי הבחין בשוטרים כאשר הם מתאמים ביניהם את
25 דו"חות הפעולה בצורה שאינה חוקית ואף העיר להם כי בכונתו להתלונן על כך (בע' 32 לפרוט' בשי'
26 31-32).

בית משפט השלום בקריות

04 אוקטובר 2011

ת"פ 14037-03-09 מדינת ישראל נ'
ניסים

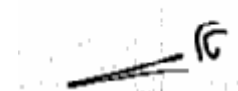
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14

בנסיבות, נוכח תחושתו של הנאשם כי השוטרים נהגו כלפיו שלא כדין הן במהלך העיכוב והמעצר והן בשלב עריכת הדו"חות, תחושה שאף הובילה להגשת תלונה כנגדם במח"ש, אני סבורה כי המאשימה לא הוכיחה מעבר לספק סביר כי היה באמירת הדברים משום איום לא חוקי, להבדיל מנקיטה בפעולות חוקיות העומדות לו כדין.

סוף דבר

אני מורה על זיכוי של הנאשם מכל העבירות שיוחסו לו בכתב האישום.

ניתנה והודעה היום ו' תשרי תשע"ב, 04/10/2011 במעמד הנוכחים.

טל תדמור-זמיר, שופטת

15
16
17
18

הוקלד על ידי: פנינה ברבי